

๑๕๔
พ. ๑๖

พงษาวดารอินเดียน้อย

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ราคา ๕๐ สตางค์

จำหน่ายที่ โรงพิมพ์สามัคคี

ตำบลถนนมหาไชย

เชิงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ

กรุงเทพฯ

คำนำ

หนังสือพงษาวดาร อินเตีย เต็มนี้ ก่อถึง การ ปกครอง ของ
ชาว เนทีฟ เอง บ้าง โดย ดังเชป แต่ได้ บรรยาย ถึง การ ที่ ชาว ควัน ตก
เริ่ม ยื่น มือ มา เกี้ยวของ กับ ชาว ควัน ออก เป็น ครั้ง แรก ใน สมัยหลังนี้ แล
จน บ้านเมือง ใน อินเตีย ตกไป อยู่ใน อำนาจ การ ปกครอง ของ ชาว ควัน ตก
แทบ ทั้ง หหมด แล ชาว ควัน ตก ได้ รุกถาม ต่อ ไป ใน ทาง ควัน ออก ตาม ที่
รู้ เห็น อยู่ใน บัดนี้

ถ้า พิเคราะห์ ไป ตาม หนังสือ เต็มนี้ ก็ จะ ทราบ ว่า นิสัย ของ คน
ชาว ควัน ตก นั้น มีความ มาตร หมาย ใน การ ดำเนิน การ แล อาณาจักร
มา ทาง ควัน ออก คิด อยู่ กับ หัว เสมอ แล การ ค้ำชวย ของ เขา เปรียบ
ดุจ ชงไชย นำไป ช้าง หน้า ส่วน พวก เนทีฟ ประกอบ ไป ด้วย ความ ประมาท
หมิ่น แก่ การ เล็ก น้อย มิ ได้ นึก ถึง การ เล็ก น้อย นั้น ว่า มัน สูง เขา
เหตุการณ์ บัง ตาม หลัง มา ด้วย นั้น โหรง โท และมี อำนาจ อย่างไร ไม่
จึง ย่อม ด้รับ ผิด ดั่ง คือ เป็น ข้า ชาว ควัน ตก อยู่ใน เวลานั้น

อนึ่ง ข้าพเจ้า ออก คิวว่า การ แปร แล เรียบเรียง ตลอดจน ระเบียบ
ของ หนังสือ เต็มนี้ คง จะ ขาด ตก บกพร่อง บ้าง อย่างใด อย่างหนึ่ง แต่
ข้าพเจ้า มีความ เห็น อัน ดี ว่า หนังสือ เต็มนี้ เป็น เรื่องราว ของ ประเทศ
ควัน ออก เหมือน กัน ซึ่ง เรา ชาว ควัน ออก ควร จะ ทราบ เหตุ การณ์ ที่
เป็น ไป แก่ บ้าน โกต เรือน เคียง ของ เรา บ้าง ข้าพเจ้า จึง พมพ ขน จำหน่าย
เพื่อ จะ ให้ เป็น ไป ดัง มุ่ง หมาย แล ความ เห็น ตาม ที่ พูด แลแล้ว จึง ได้ คิด ราคา
ไม่แพง กว่า แบบ เรียบ ที่ ใช้ อยู่ใน โรงเรียน ทุกวันนี้.

อีกประการหนึ่ง เพื่อให้สะดวกแก่การอ่าน แต่เป็นไปได้ตาม
นิยมของชาวเราด้วยเรื่อง ศักราช นั้น ข้าพเจ้าจะใช้ (ศักราช) รัตน
โกสินทรศกก็ไม่นาน ยืดยาวพอ จึง ได้ ใช้จุลศักราช ซึ่ง ชาวเรา ได้ นิยม
ใช้กันมาก่อน แต่ใน ปัจจุบันนี้ ก็ ยัง ใช้ อยู่ใน เรื่องราว ซึ่ง (ศักราช)
รัตนโกสินทรศก มีไม่ถึง.

โรงพิมพ์สามัคคี

เชิงสะพานผ่านฟ้า ตำบล

วันที่ ๘ มกราคม ร.ศ. ๑๒๘

สารบัญเรื่อง

ตอนที่ ๑	ความเจริญและความเสื่อมใน อาณาจักรโมกข์	หน้า ๑
ตอนที่ ๒	อาณาจักรโมกข์	,, ๕
ตอนที่ ๓	,, ,, (ต่อ)	,, ๘
ตอนที่ ๔	ชาวยุโรป ตั้ง เซตเตอดเมนต์ ครั้งแรก	,, ๓๓
ตอนที่ ๕	บริษัท อีสต์ อินเดีย กอมปะนี	,, ๓๕
ตอนที่ ๖	อังกฤษ กับ ฝรั่งเศส แย่งอำนาจเป็นใหญ่ ในอินเดีย	,, ๓๘
ตอนที่ ๗	อังกฤษ มี อำนาจ ใน ประเทศ อินเดีย มากขึ้น	,, ๔๓
ตอนที่ ๘	ต่อ ตอนที่ ๗	,, ๔๔
ตอนที่ ๙	พงษาวดาร อังกฤษ ใน ประเทศ อินเดีย	,, ๔๗
ตอนที่ ๑๐	ต่อ ตอนที่ ๙	,, ๓๐
ตอนที่ ๑๑	,, ,, ๓๐	,, ๓๓
ตอนที่ ๑๒	,, - ,, ๓๓	,, ๓๕

ตอนที่ ๑

ความเจริญแลความเสื่อมในอาณาจักร โมกัล (โมกัล เอ็มไพร์)

พงษาวดาร ของชาติ แด ประเทศ ฮินดูสตาน แต่ ครั้ง โบราณ
ดึกดำบรรพ์ ไม่ สามารถ ทราบ กันได้ แน่นนอน ต่อ มา จึง ตั้งแต่ ตอน
ก่อน จตุศักราช เริ่มต้น ๙๖๘ ปี (หรือ ก่อน ศฤศศักราช ๓๓๐ ปี)
พระเจ้า อาเดก ชันเตอร์ ต เกรต ยกไป ปราบ ประเทศ อินเดีย แล้ว จึงได้
มี เปน นาย ถกษณ์ อักษร จดหมาย เหตุการณ์ ชันไว้ ตั้งแต่ คราว นั้น มา
จน ถึง ระหว่าง ก่อน จตุศักราช เริ่มต้น ๑๓๘ ปี กับ จตุศักราช ได้ ๖๒ ปี นั้น
มี พวก มะหะเมตัน คือ พวก เคารพ พระ มะหะมัด ถ่วง เข้าไป ย้ายพวก
ฮินดู เรื่องราว พงษาวดาร อัน แน่นนอน ของ ฮินดู จึงได้ สำนัญญไป เสียมาก
ตั้งแต่ สมัย นั้น ต่อ มา จน ราว จตุศักราช ๖๒ ถึง ๗๖๒ นั้น มี ผู้ เคารพ นับ
ถือ สำนัญญา มะหะมัด แม่ ไพศาลไป ทั้ง ประเทศ อินเดีย จน ที่ สุด อาจ
พูดได้ ว่า ชาว ฮินดู มี หน้าใจ แปรปรวนไป ช่าง มะหะมัด เสีย แทบ ทั้ง ประเทศ.
หัวหน้า ของ พวก มะหะเมตัน พวก เด็ก ๆ พวก หนึ่ง มี นาม ว่า
มะหะมุต ได้ ครอบครอง เมือง กุซนุ ซึ่ง ตั้ง อยู่ ที่ ศวันออก เฝียงเหนือ

แห่ง ประเทศ อาฟฟะกานิสถาน เมื่อสมัย ราช จุติศักราชได้ ^{๑๙๙๕} ๓๔๐ มะหะ
 มุด เปน หัวหน้า พยายาม ยก อำนาจ แด กฎหมาย ของ มะหะมัด ชันไซ
 ปกครอง คดออก ไปใน ประเทศ อินเดีย จน สำเร็จ ใน ระหว่าง ปี จุติศั
^{๑๙๙๕- 1๐34}
 ราช ๓๖๒ ถึง ๓๘๗ มะหะมุดได้ ปรึกษาทัพไป รบ พวก ฮินดู หลายคราว
 เจ้า ฮินดู ผู้ ครองเมือง ใน ประเทศอินเดีย ทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ได้
 รวมพล เข้า เปน กำลัง เดียว กัน ยก ออก ต่อ ยูทช ก็ พ่ายแพ้ เสีย รัพต เปนอัน
 มาก มะหะมุดได้ ไซยชนะ แล้ว จึงได้ ยึด เขา เมือง เพชวาร เมือง
 ตะไฮร์ เมือง เดลี กับ เมือง ที่สำคัญ อีก หลาย ตำบล แล้ว เลย ทำ ตาย
 โบสถ์ วิหาร ของ ชาติ ฮินดู ลง เสีย เปน อัน มาก เก็บริบ ทรัพย์ สินรวม
 รวมเอา มา ยัง เมือง กุชุน ใน ปี จุติศักราช ๓๘๖ มะหะมุดได้ ปรึกษา
 ทัพใหญ่ ไป เมือง กุชรัต อีก เปน ครั้ง ที่ สุด ก็ ได้ ไซยชนะ มะหะมุด ถึง
 แก่ กรรม ใน ปี จุติศักราช ^{๑๐๔๕} ๔๐๐ อายุ ได้ ๖๓ ปี.

ผู้ที่ สืบ วงษ์ ของ มะหะมุด ถึงแม้ว่า ได้ ครอบครอง สมบัติ แด
 อาณาเขตร เมือง ที่ มะหะมุดไป รบ มา เปน เมือง ชัน สืบ วงษ์ ต่อ กัน มา นาน
 ก็ ดี ภายหลัง ก็ เสีย อาณาเขตร แดบ ภูเขา สุลติมัน ด้าน ทิศ ตะวันตก ให้
 แก่ พวก เค็ว ซึ่ง เดียว นี้ พวก เค็ว บ่า ลงไป จา อาณาเขตร เอเซียกลาง
 ไป ตั้ง มหา นครใหญ่ อยู่ ณ ที่ นั้น แด ใน สมัย ที่ พวก เค็ว มี อำนาจแผ่
 กว้างขวาง ออกไป นั้น ยังได้ ตี รบ เขา บ้านเมือง ของ เจ้า ผู้ ครอง เมือง
 ต่าง ๆ ใน เอเชียด้วย อีก เปน อัน มาก.

วงษ์ ของ มะหะมุด สืบต่อ เนื่องกันมาตั้งแต่ มะหะมุด จน ที่ สุด ประมาณ
 สองร้อย ปี จึงได้ เปลี่ยน เปน วงษ์ โมฮัมเมต โกร์ (หรือ กูร์) โมฮัม

เมดโกร์ได้ครอบครองนครกุซันในปีจุลศักราช ๕๓๖ อยู่ในสมบัตได้๓๒ปี
 มีอำนาจปกครอง อาณาเขตร ฝั่งไปในประเทศอินเดียเท่ากับ มะหะมุด ใน
 ปีจุลศักราช ๕๗๘ มีพวก ขบถ เกิด ขึ้น อ้าย พวก ขบถ ชอบ ปลง
 ชั้วกร โมฮัม.เมดโกร์ เสีย อิดดิซ กับ คัชดับ ขุนนาง ผู้ใหญ่ ใน
 โมฮัมเมดโกร์ นั้น แบ่ง สมบัติ แด อาณาเขตร ของโมฮัม.เมดโกร์ เอา
 ไป ปากรอง คน ละ ส่วน อิดดิซ ปากรอง อาณาเขตรแถบ ที่ เปนภูเขา
 ตลดต มา ถึ ทิศ ตะวันตา ภูเขา สูดมัน ผู้เย็บ ขยับได้ ปากรอง อาณาเขตร
 ซึ่ง เดียวนี้ เรียกว่า เปตาน หรือ ฮาฟพะกาน์ ใน อินเดีย.

ใน รัชการ ของ เจ้า ผู้ ครองเมือง ใน วงษ์ นี้ สำนัก มาหะ มัด
 ยิ่ง แม้ ไผ่ศาลไป ใน อินเดีย ทัว ทุกทิศ แด้วยาเมือง แบ่งคัถ กับ เมือง
 เบฮาร์ให้เปน เมือง ส่ง บรรณาการ แด่ ภายหลังให้เล็กเสีย ยุบลง
 ให้ เปน เมือง ชัน ที่เดียว เมือง กวาเลีย ซึ่ง เปน เมือง ของ พวก ฮินดู ก็
 ถอย กำตั้ง ลง เมือง มัตวา ก็ ถูก ปราบ ปราม เอา มา เปน เมือง ชัน แด
 เมือง เตคคัน แด่คาร์นาติก ก็ ตก มา อยู่ใน อำนาจ พวก มะหะเมตน์ ทั้ง สิ้น.

ต่อ มา ตา คาร์ หรือ มงคดได้ ยา มารบ ย้ายวงษ์ เปตาน อยู่เนื่อง ๆ
 จน เมื่อ จน ถึง ระหว่าง จุลศักราช ๖๕๘ กับ ๗๕๐ มงคด (หรืออีกนัย
 หนึ่ง นักปราชญ์ พงษาวดาร อินเดีย เรียกว่าโมกัด) ได้บุกรุก มา ทำดา
 วงษ์ เปตาน พินาศไป สิ้น ผู้ชนะใหญ่ ที่ ปราบ วงษ์ เปตานนั้น มีนามว่า
 ตี.มอร์ หรือ ตะเมขร์ ฉานี ในปีจุลศักราช ๗๕๘ ตี.มอร์ ได้ยกไป ตี
 เมือง เตลลี ครั้น เมื่อได้ ไชย ชนะ แล้ว ได้ ประกาศ คน เอ็ง เปน
 พระเจ้า ราชาธิราช (เอมเปอเรอร์) ของประเทศอินเดียแต่ นั้น มา แด่วประ

นัคตา (เหตน) ผู้หนึ่งมีนามว่า ^{Babny}บาเบอร์ ได้สืบวงศ์เป็นพระเจ้า
ราชาธิราช ตะตาร (หรือโมกัถ) ในฮินดู สถานที่สืบต่อมา.

บาเบอร์ ต้องไปปราบปรามเมืองในอินเดียอีกเป็นหลายคราว
วงศ์มะละเมคัน จึงหมด จนสิ้นชาติ ในปีที่จุลศักราช ๙๙๙ บาเบอร์
ได้ไปทำราชาภิเศกขึ้นครองราชสมบัติอยู่ ณเมืองเดลี นับเป็นประ
ถมวงศ์ ในวงศ์โมกัถ บาเบอร์ เสกีสวรรคตใน ปี จุลศักราช ๑๐๓๖
ในรัชกาลของบาเบอร์เกิดขึ้น พวกกระบถขึ้นในเมืองกานู แลในอินเดียเมืองๆ

ตอนที่ ๒

อาณาจักรโมกัล (โมกัลเฮมไปร์)

ในจุดศักราช ¹⁵⁶⁴ ๙๑๗ อักบาร ^{Akbar} เสด็จราชันตภา ของ บาลเบร์ ได้
 ไปน พระเจ้า ราชาธิราช ครอบครอง ราชสมบัติ เจริญ รุ่งเรือง ยืน นาน
 ถึง ห้าสิบ ๕๖ ปี อักบาร ทรง เชื่อว่า พระองค์ เป็น ผู้มี บุญญาภิหาร
 แด่ ประถม ด้วย ความ ปรีชา สามารถ ยิ่ง กว่า บรรพ ุกระษัตริย์ ทั่ว หาดาย แต่
 ปาง ก่อน ซึ่ง มีบุญ ญาภิหาร ใน ประเทศ ยี่ นตุ ๕๓๓

ใน รัชการ ของ อักบ ร ¹⁵⁹² เมื่อ จุดศักราช ๙๔๕ มี ชาวยุโรป
 พวก ศฤศเตียน มิสซัน มาสู่ ราชสำนัก โมกัล ขอ เจริญ พระราชไมตรี เพื่อ
 ได้ ตั้ง ตั้งสอน สำนานา เป็น ครั้ง แรก พระองค์ ก็ ทรง ต้อนรับไว้ มีศ
 ษันนารี พวก นี้ มา จาก เมือง โก (Goa) ซึ่งเป็น เขตตอน เหนือ ของ ชาติ
 ไปร์ตุเกศ ครั้น ต่อ มา ถึง จุดศักราช ๙๕๓ แด ๙๕๗ ก็มี พวก มิสซัน
 นารี มา จาก เมือง โก อีก พวก หนึ่ง อักบาร ก็ ต้อนรับไว้ ดุจ ก่อน ๆ นั้น
 แม้ อักบาร มี พระ ษยาลัย ไปรด คัดอัย ตาม พวามิ ศษัน มาก ก็ดี พวก นี้
 ก็ หาได้ ผด ะไร จาก อักบาร เลย อักบาร เสด็จ สวรรคต ใน ปี จุดศั
 ๑๖/๔
 ราช ๙๖๗.

เฉลิม ราชบุตรี ได้ ๕๖๕ ครอบ ครอบ ราชสมบัติ แทน ต่อ มา ทรง
 พระนาม ว่า เยอิ่งไฮร์ มีความ ว่า ผู้ปราบ แด่ ษณะ โลก ใน รัชกาล นี้ มี
 ราชทูต อังกฤษ ส่ง คนมา สู่ พระราชสำนัก ขอ เจริญ ทาง พระราชไมตรี ใน การ

หอสมุดกลาง
 จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ค้าขาย คนหนึ่งมาในปีจุลศักราช ๑๗๖๐ แต่ อีก คนหนึ่งมาในปี ๑๗๗๗ มาขอเจริญทางพระราชไมตรี เพื่อขอทำการค้าขายในอาณาจักรโมกข์ แล้วได้ตั้งบริษัท อีสต์ เอเชียติก ขึ้นเป็นครั้งแรก.

พร.เจ้า.ยอฮันไฮร์เสด็จสวรรคตในเดือนพฤศจิกายนจุลศักราช ๑๗๖๖
ซาริฮาร์พระราชบุตรได้รับมอบราชสมบัติต่อมา อยู่มาสักหน่อย
ซาค์เยฮัน พระอนุชา คิดแย่งชิงราชสมบัติ จึงได้ขอบปลงพระชนม์
พระเจ้าซาริฮาร์กับพระราชโอรสเสียสิ้น แล้วซาค์เยฮันขึ้นครอง
ราชสมบัติสืบวงศ์โมกข์ต่อไป พระเจ้าเยฮันพระไทยคู่กายประกอบ
ด้วยโทษะมากก็ตีพร.องค์ก็อยู่ในราชกรรมเที่ยงตรง พระไทย
หนักแน่นแน่นหนัก พระองค์ก็ได้เสด็จนำทัพไปเมืองเดคกัน ได้
ปราบเจ้าผู้ครองเมืองขึ้น จึงได้มีเมืองขึ้นมากกว่ารัชกาลก่อน ๆ
แล้วได้เสด็จกรีธาทัพไปกรุงคันดาสาร์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ
อาฟพะกานิสถานในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ครั้นเมื่อมีไชยชนะแล้ว
จึงยกไปตีเมืองแอซแซนก็ปราบลงเป็นเมืองขึ้น ได้สมดังพระหฤทัย
มุ่งหมาย.

ในรัชกาลของพระเจ้าซาค์เยฮันได้เริ่มก่อสร้างแลสถาปนาสถาน
บ้านเมืองประกอบไปด้วยการประดับประดาอันวิจิตรงดงามยิ่งนัก ใน
จำนวนสถานที่ใหญ่ ๆ ตามที่กล่าวนี้ มีพระราชวังณะที่ซาเยฮัน
ภูนั้น ทำด้วยหินแกรนไนต์แดง แต่โบสถ์ที่เรียกว่า ยมนามุสยัด
อยู่ณะตำบลเคียวกันนั้น แต่วังคชเมฮัลในเมืองแอกร่า ซึ่ง
สรรเสริญว่างดงามวิจิตรยิ่งสถานทั้งหลายในอินเดียประเทศ ครั้น

ถึง ปี จตุศักราช ๑๐๒๐ ออรุงเซเบ พระราชโอรส เปน กระทบ ได้จับ
 ซาห์เยฮัน พระชนกไป คุมขัง แด พัททษ รักษาไว้ เปน อันดี แต่ มิ ได้ ถอด
 ถอน ออก จาก ตำแหน่ง รัชชัตริย์ ซาห์เยฮัน ต้อง ทน ทุกข์ ทรมาน อยู่
 นาน ถึง ๘ ปี เวดานั้น ออรุงเซเบ ได้ มั่งคั่ง ราชกิจ ทั้งปวง เกิดขาด.

ภายหลัง เมื่อ ออรุงเซเบ ได้ ถอด พระราชชนก แล้ว ตน ขึ้น เสด็จ
 ราชสมบัติ เปน รัชชัตริย์ ใน รัชกาล ของ ออรุงเซเบ นั้น อำนาจ
 แด อาณาจักร โมกัต ยัง แผ่ ไพร่ ดออกไป เปน อัน มาก ครั้น ต่อ มา
 พระองค์ ระวัง พระอนุชา จึง ได้ ให้ สำเร็จ โทษ พระอนุชา เสีย อีก หมาย
 พระองค์ ออรุงเซเบ ได้ ครอบ ราชสมบัติ อยู่ เปน หมาย มี จึง ได้ ยก
 ทวีป ไป ตี ปราม เมือง ใน แหตม ฮินดู ฐาน กับ อาณาเขต ใกล้ เคียง เมือง คาบูล
 แด เมือง แอซแซม ได้ มา เปน เมือง ขึ้น หมาย หัด เมือง ราชฏร ก็
 มั่งคั่ง ไป ด้วย ทวีป สมบัติ ยิ่ง กว่า ใน สมัย ใน วงษ์ โรม.

ออรุงเซเบ เปน ผู้ หนักมือ มะหะมัด อย่าง เกร่งครัด ยิ่ง กว่า บรรดา
 เจ้า ใน วงษ์ โมกัต แต่ ส่วน เจ้า ใน วงษ์ ของ อักบาร์ นั้น ตั้งแต่ อักบาร์
 ตง มา ถึง แม่ ราชฏร แด เจ้า ครอบ เมือง อยู่ นั้น นี้ หนักมือ ดำสนา มะหะมัด
 อย่าง เกร่งครัด ก็ ตี เจ้า พวก นั้น ก็ ทำ ได้ หนักมือ ดำสนา มะหะมัด ด้วย เเย
 ส่วน ใน รัชการ ของ รัชชัตริย์ วงษ์ โมกัต ที่ หนักมือ มะหะมัด นั้น ราชฏร
 ย่อม เกิด ยศ ชัง แด รังเกียจ กฎหมาย แด ขมบ ขรรมนิยม ของ พวก มะหะเมตัน
 จึง ให้ เกิด ความ ด่า บาก ใน ทาง ปกครอง ยิ่ง นัก จน ต่อ ไป อีก เปน หมาย
 มี ออรุงเซเบ ก็ ยัง หา เปลี่ยน แปลง แก่ ไข ไม่ ทั้ง เหล่า ราชโอรส ของ พระองค์
 ก็ มี พระอัยยาดัย เปน ไป ตาม พระจริยาวัตร ของ พระเจ้า ออรุงเซเบ ทา พระ
 องค์ การ นี้ จึง เหมือน ยิ่ง ยุ ให้ ชาว ฮินดู มี ความ แก่นเคือง มาก ขึ้น.

ตอน ที่ ๓

อาณาจักรโมกด์ (โมกด์เอมไปร์)

ในรัชกาลของพระเจ้า ออรุงเซ.บ มีชาติฮินดูพวกหนึ่ง เรียกว่า มะหรัตคาซ ตั้งช่องสุ่มกันอยู่ในอินเดียทิศตะวันตก พวกนี้เที่ยวชำนาญตามดำเนาภู.ชา.วินทียา โมกด์เอมเปอเรอร์ ยังหาปราบปรามได้ไม่ หัวหน้าชื่อ เสวายิ ยกตงมาย้ายปตายเขตร์แดนอินเดีย คีสิงทรพยัสันได้แล้ว ก็เก็บรวบรวมเอา กลับไป ยังสำนัก กระทำ ดังนี้

เนื่อง ๆ ครั้นเมื่อปี จุลศักราช ๑๐๔๒ เสวายิ หัวหน้าถึงแก่กรรม สัมบายิ ผู้บุตรได้เป็นหัวหน้าแทนบิดา ออรุงเซ.บ ซึ่งเป็นโมกด์เอมเปอเรอร์ จึงได้จัดกำลังทหาร ออกไปปราบพวกมะหรัตคาซจนอ่อนกำลังลงแล้ว ภายหลังก็จับตัวสัมบายิ หัวหน้าได้ พระเจ้า ออรุงเซ.บ รับสั่งโปรดให้ประหารชีวิตเสีย.

พวก มะหรัตคาซ ที่ เป็นบริวาร ถึงเหลืออยู่นั้น ทำยุ่ง อยู่ ค่อยไปได้สัก หน้อยแล้ว ก็สงบเงียบไป พระเจ้า ออรุง.เซ.บ สวรรคตในเดือน กุมภาพันธ์ ปี จุลศักราช ๑๐๖๘ ชาติ อะดัม ราชโอรสได้เป็นพระเจ้าราชาธิราช ครอบครองราชสมบัติสืบวงศ์ต่อไป พระเจ้า ชาติอะดัม ทรงดำริให้ ราษฎร พลเมือง ของพระองค์ อยู่เย็น เป็นสุขทั่ว ขอบเขตต์มา จึงได้ ทรง ตั้ง หัวหน้า พวก มะหรัตคาซ ขึ้น ให้ปกครองกันเอง.

ใน ตอน สมัยนี้ ยังมี มะหะเมตัน อีก พวกหนึ่ง เรียกว่า ซิค ซึ่ง

มี ๓ ทักษะ เค. รพ. ส่งสำเนา แปลก กัน มีวสุม กัน เป็น กักใหญ่ จน มีกำลัง มาก
 ชั้น พวก นี้ ได้ เริ่ม กำเริบ ชัดชัด ต่อ กระษัตริย์ โมกข์ มา ตั้งแต่ รัชกาล
 ของ พระเจ้า นามเบอร์ ครึ่ง หนึ่ง แล้ว ครั้น ต่อ มาใน รัชกาล ของ พระเจ้า
 อักบาร์ แด กระษัตริย์ ต่อ ๆ มา พวก นี้ มิ ได้ กระทำการ รบ กวน ถูก
 ตาม ต่อ อาณาจักร โมกข์ เดย ทำสงบ เงียบ อยู่ เป็น บัรคาคิ ตู ประตุจ เป็น
 พดเมือง ใน อาณาจักร โมกข์ แท้ ที่ จริง ใน ระหว่าง เวลานั้น พวกนี้
 เร่ง ช่อระสุม รวบรวม กำลัง ให้ มาก ชั้น ครั้น เมื่อ ถึง รัชกาล ของ พระเจ้า
 ออรุงเซเบ ๆ กตช พวก นี้ จัด ชั้น พวก ชิค จึง กตัม มี ใจ อาฆาต เป็น
 ซ้ำคัก แก่ วงษักระษัตริย์ โมกข์ ชั้น แต่ เมื่อ ออรุงเซเบ ยังมี ได้ สวรรคต
 พวก ชิค ยัง หา มี ช่อง โอกาส ประการใด ไม่ จึง ทำ เป็น ใจ ดี ต่อ ตูจ ก่อน นั้น
 ครั้น ออรุงเซเบ สวรรคต แล้ว ทั้ง ประจวบ เป็น โอกาส ของ พวก ชิค
 พวก ชิค จึง กำเริบใหญ่ ชั้น พา กัน ออก จาก ที่ พัก ระหว่าง ภูเขา หิมะธา
 ยา ตวน ต่าง เข้ามา ใน มณฑล ฝ่ายเหนือ ใน อาณาจักร โมกข์ แต่
 ก็ หา สามารถ ย้าย เข้าไป ได้ ไม่ ลง ตอน ปลาย ก็ แดก พ่ายแพ้ แก่ เอม
 เปอเรอร์ โมกข์ กตัมไป แล้ว รวบรวม กัน เข้าได้ บ้าง เป็น พวก น้อย ๆ
 กตัม มา รบ กวน ตาม ปลาย เขตแดน อยู่ บ้าง แล้ว ก็ ส่งไป เอง.

เหตุการณ์ เหล่านี้ ส่งสมกัน เข้าพอเป็น เหตุ ให้ เห็นอาการ ที่ วงษั โมกข์
 เสื่อม ถอย ลง ความ เสื่อม ทรมาน ตั้ง ต้นมาแต่ พระเจ้า ออรุงเซเบ สวรรคต
 แล้ว พระเจ้า ซาหะระถัม ได้ ครอบครอง ราช สัมบัท ต่อ มา ได้ ๕ ปี ก็

เสด็จ สวรรคต เสียใน ปี จุติศักราช ๑๐๗๔

ครั้น พระเจ้า ชาติอะดม

สวรรคตแล้ว อาณาจักร โมกข์ ก็แตก เป็นก๊ก เป็นเหล่าไป หัวเมือง

โต แสง มี กำลัง มาก ก็ ตั้ง คน เป็นก๊ก หนึ่งได้ ชาวอาฟพะกานได้ มณฑล

มุดกัน กับ ตะไฮร์ไว้ พวก ซิค ก็ กบฏ รวม กำลัง มาก ขึ้น แล้วได้

รุก เขา อาณาเขตร ไปได้บ้าง

พวก ยัตซ์ หรือ ชัตซ์ กับ พวก ไถยิดดัช

ก็ กำเริบ รุก เขตร แตน เข้า มา

กับพวก มะหรัตตาส์ ก็ ยก ข้าม แม่น้ำ

ยมนา มา ตั้งมั่นอยู่ ณ เมือง

ไวยิดกันท์ ตั้งแต่ ปี จุติศักราช ๑๑๒๒

ต่อมา อาณาจักร โมกข์ ซึ่ง เคย มี เดชานุภาพ นั้น ก็ ถด ถอย ลง จน ที่ สุด มี

เหลือ อยู่ แต่ ชื่อ เท่านั้น.

ใน ระหว่าง สมัย ที่ กำลัง วุ่น วาย กัน นี้

บริษัท ฮินดี อินเดียน

ได้ ทวง ที่มี โอกาส เริ่ม มีอำนาจตั้ง เบงกอล อยู่ใน ประเทศ ฮินดูสถาน เป็น ครั้ง

แรก แต่ ใน โอกาส นั้น เป็น รากเง้า ที่ อังกฤษ แผ่ อาณาจักร มา ใน ประเทศ

ฮินเดีย.

ตอนที่ ๔

ครั้งแรกที่ชาวยุโรปทั้งเซกเตอลเมนต์อยู่ในอินเดีย

ก่อนเมื่อวัศโคติกามาได้พบทางมาประเทศอินเดีย ซึ่งอ้อมมาทางแหลมแคปออฟกูดโฮป เมื่อปีจุดศักราช ๑๕๐๗ นั้น การค้าขายของชาวยุโรปในทิศตะวันออก ตกอยู่ในมือของชาววินิชเซียนซ์ (หรือเรียกว่าชาวเมืองวินิช) โดยมาก พวกวินิชเซียนซ์นี้ นำสินค้ามาทางอียิปต์ แดเทตแดง (เรดซี) ชาติโปรตุเกสได้เลือกนายทหารที่สามารถเป็นผู้บังคับการคุมทหารส่งมายังประเทศในทิศตะวันออกเป็นอันมาก ต่อเวลานี้ไปไม่สู้ช้านัก โปรตุเกสมีอำนาจมากในทางทะเลตะวันออก.

ผู้บัญชาการกองทัพเรือนี้ เข้าใจกันเป็นอันดีพอไซดัดบีแก ครั้นถึงปีจุดศักราช ๑๕๗๗ ผู้บัญชาการกองทัพเรือนี้ถึงแก่กรรมเสีย อาณาจักรของโปรตุเกสในทิศตะวันออกก็ไปยุติอยู่เพียงนั้น แต่นักปราชญ์พงษาวดารของชาวโปรตุเกสเองกล่าวอ้างว่าอาณาจักรของโปรตุเกสแบ่งไปในตะวันออกตั้งแต่แหลมแคปออฟกูดโฮปไปตามแนวฝั่งทะเลไปจนถึงประเทศจีน ประมาณตามแนวฝั่ง ๑๓,๐๐๐ ไมล์ การปกครองของชาติโปรตุเกสเป็นที่นิยมแก่ชาวเมืองเป็นอันมาก โปรตุเกสได้ชักนำชาวเมืองตั้งโรงแพกคอรี่ แด ทำการค้าขาย บ้านเมืองที่โปรตุเกสปกครองเหล่านี้เจริญขึ้น.

ชาติโปรตุเกสได้ปกครองบ้านเมืองเหล่านั้น แต่ก็ได้ผูกฝ้าย
 ด้วยการค้าขายในระหว่างยุโรปกับอินเดียนี้ กระทำอยู่ดังนี้
 ประมาณ ๑๐๐ ปี เพราะโปรตุเกสตั้งหน้าจะหาผลประโยชน์ในทาง
 ปกครองฝ้ายเคียว ในระหว่างสมัยที่กล่าวนี้ พวกชาวเมือง
 จึงกลับเป็นศัตรูขึ้น เพราะทนความกดขี่ รัดนาทาแน่น ของโปรตุเกส
 ไม่ไหว.

15๙๙

พอจนถึงระหว่างจุลศักราช ๙๕๓ กับ ๙๖๓ ชาติฮอลันดา
 เริ่มมาแข่งขันแย่งการค้าขายของชาติโปรตุเกส ฮอลันดาจึงได้
 ส่งกองเรือรมาเมื่อจุลศักราช ๙๕๘ ครั้งหนึ่ง เมื่อปี จุลศักราช ๙๖๑
 อีกครั้งหนึ่ง ประสงค์จะเปิดการค้าขายของชาติตนในทางตะวันออก
 พวกฮอลันดา มีความพากเพียรอย่างยิ่ง เมื่อปี จุลศักราช ๙๖๓ การ
 ค้าขายเครื่องเทศ ซึ่งเดิมเป็นของชาติโปรตุเกสนั้น ตกอยู่ใน
 มือของพวกฮอลันดาเสียทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อจุลศักราช ๙๖๗ ฮอลันดา
 ก็ขยายอาณาเขต (Moluceas) เกาะฟิลิปปินส์และเกาะอื่น ๆ ซึ่ง
 อยู่ทางตะวันออกอีกหลายตำบล จึงได้เป็นใหญ่ในทางทิศตะวันออกนี้.

ในปีเดียวกันนั้น ฮอลันดาได้ไปตั้งเขตเขตแดนขึ้นในเมือง
 ตังกาหรือชัตตันขึ้นอีกตำบลหนึ่ง ภายหลังที่ได้ปราบเมืองโกถำโบ
 ในตังกาเรียบร้อยแล้ว ก็ได้จับได้พวกโปรตุเกสไปจากเกาะนั้นสิ้น
 ฝ้ายเกาะโมลุกกาซึ่งเป็นที่มั่นของโปรตุเกสทางทิศตะวันออกก็พลอย
 หลุดมือไปเป็นของฮอลันดาเสีย แต่เมื่อจุลศักราช ๑๐๐๓

1649

แต่

จน บัจจุบัน นี้ ฮ่องถันดา ก็ คง มี อำนาจ ปกครอง เกาะ ทาง ตะวัน ออก ที่ ต่ำ ๆ ได้
นั้น และ ถึง เมื่อ ฮ่องถันดา ก่อน นั้น ก็ดี ฮ่องถันดา มิ ได้ พยายาม ในการ
แผ่ อำนาจ เอื้อม มา ทาง บก ใน อินเดี่ย เลย.

ขณะ ฮ่องถันดา ชาติ ไป รัศตุเกศ ทาง ทิศ ตะวัน ออก ของ ขวานา จักร ฮ่องถันดา
อังกฤษ ก็ เข้า ขวาา กัน เขา มณฑล แลบ ตะวัน ต่ำ ๆ ได้ ไป รัศตุเกศ ด้รับ กับ
อังกฤษ อีก ครั้ง หนึ่ง ก็ ต่ำ ๆ เสีย เมือง รัศตุเกศ และ เขต ตะวัน แหมด อื่น ๆ ทาง ตะวัน
ตก ประเทศ อินเดี่ย ให้ แ่ อังกฤษ เสีย อีก หลาย ตำบล แล้ว
อังกฤษ ยัง ได้ ช่วย อด หนุน ชาติ ผู้ ครอง ประเทศ เปเรอ ธิย จั๊ว ไล่ ไป รัศตุเกศ
ออก จาก เมือง ฮอร์มุซ เสีย วิชา ส่วน ดินแดน ใน อาฟริกา แถว ฝั่ง เหนือ
ซึ่ง ไป รัศตุเกศ ได้ ปกครอง อยู่ นั้น พวก ชาว เมือง มุสลิม ก็ ออก ทัพ ไล่
ไป เสีย ด้รูป ความ ด้ว่า ชาติ ไป รัศตุเกศ มี อำนาจ รวบรวม อา อาณาเขต
อัน กว้างขวาง มา ปกครอง ด้ได้ โดย รวดเร็ว ฉับไ้ ภายหลัง ก็ เสีย ม
สูญเสีย ด้ไป ฉับ นั้น เตียว น ยง มี เมือง โทกับ เมือง โมซัมไบ เหวือ เเดน อยู่
เมื่อ ฮ่องถันดา ก่อน นั้น เมือง ทั้ง สอง นี้ ด้เป็น ที่ มั่น ของ ไป รัศตุเกศ ใน การ ที่ แผ่
อำนาจ มา ใน ตะวัน ออก

อังกฤษ ก็ ค่อย รวบรวม อาณาเขต ใน อินเดี่ย ด้ได้ มาก ขึ้น เปน
ลำดับ จึง มี อำนาจ ใน อินเดี่ย ด้มาก ขึ้น ไป เปน ลำดับ จน บัจจุบัน
อังกฤษ มี อำนาจ ปกครอง อินเดี่ย ด้ได้ เต็ม ที่

แท้จริง อังกฤษ ก็ ด้ พยายาม หา ทาง มา ตะวัน ออก ก่อน พวก ไป รั
ศตุเกศ แล ฮ่องถันดา ด้มา ใน รัชกาล ของ พระเจ้า เอ็ดวาร์ด ที่ ๒ และ ใน

รัชกาล ของ พระนาง เอดดิซซิเบต อังกฤษ ยังได้ ทำการ พาก เพียร หา
 ทางใหม่มา ประเทศ อินเดียนแต่ก็หาสำเร็จไม่ ในระหว่าง จตุศักราช ๑๖๓๖
 ถึง ๑๖๔๑ เซอร์ แฟรงซิส แดรก ได้ ออกสำรวจ รอบ พิกพ คราว หนึ่ง
 และใน ระหว่าง จตุศักราช ๑๖๔๖ ถึง ๑๖๔๘ แคนเวินชได้ ออกสำรวจ อีก
 คราว หนึ่ง ท่าน ทั้ง สอง นี้ ก็ ได้ มา พบ เกาะใน เขต ตวัน ออก แด
 เบ็ด ทาง ค้าขายระหว่าง อังกฤษ กับ ชาว ตวันออก การค้าขายของอังกฤษ
 จึง เกี่ยว ข้องใน ตวัน ออก ตั้งแต่ ครั้ง นั้น ต่อ มา จน บัดนี้ การ ค้าขาย
 ของ อังกฤษ ใน ทาง ตวัน ออก เจริญใหญ่ โต เต็ม ที่

เมื่อ จตุศักราช ๑๖๔๔ ก่อน แคนเวินช ออกสำรวจ ยังมีอังกฤษ
 พวก หนึ่งได้ ทำ ความ อุดหนุน มาประเทศ อินเดียน มา ทาง เมดิเตอร์เรเนียน
 ซีเรีย แด ฮาวเปอร์เซีย มุ่งหมาย จะ ทำการ ค้าขายใน อินเดียน การ
 ที่ มา คราว นี้ นับ ว่า เป็น นำเชื้อ แด เป็น ประโยชน์ ใน การ ค้าขายกับ ประเทศ
 ตวัน ออกได้ เหมือน กัน แต่ ยังมี การ ขัด ข้อง อยู่ คือ เวลานั้น มีชาติ
 โปรตุเกศ กับ สเปน ออก ขวางไว้เสีย อย่าง หนึ่ง แดทางกันดาร แด อ้อม
 หนั อย่าง หนึ่ง ทาง นี้ จึงยังไม่สู้ เหมาะ ในจตุศักราช ๑๖๕๒ อังกฤษ
 ได้ ยก ออก จากโปรตุเกศ อ้อม แหตม มาอีก แต่การ ที่ ยก มา คราว นั้น
 ก็ หา มีผล อย่างไรไม่.

ตอนที่ ๕

บริษัทอีสต์อินเดียนปะนี้.

ในปีจุลศักราช ¹⁶²⁴ ๒๖๐ ชาวอังกฤษ ตั้ง สโมล (แอสโซซิเอต) แด่วชักชวนกัน เข้าเป็นสมาชิกมากขึ้น จน สโมล นี้ มีกำลังและเห็นทางที่ทำการค้าขายติดเนื่องกับประเทศอินเดียได้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น พระนางเจ้าเฮลดิชชะเบธ ก็ ทรงเห็นชอบด้วย จึงได้ส่งราชทูตไปณะราชสำนักโมกัท ขอเจริญราชไมตรี เพื่อขออำนาจพิเศษปกครองคนบังคับอังกฤษ เมื่อ สโมล นี้ เจริญเต็มทีแล้วได้มีนามปรากฏว่าบริษัทพ่อค้ารักษาการค้าขายในอินเดีย ตวัน ออก ได้รับพระราชทานอนุญาต แด่อำนาจพิเศษ จาก พระนางเจ้าเฮลดิชชะเบธ ครั้นต่อมาปีจุลศักราช ¹⁶¹¹ ๒๗๐ ในรัชกาลของพระเจ้าเยมส์ที่ ๑ ซึ่ง ถัด พระนางเจ้าเฮลดิชชะเบธ มา พระองค์ได้ แก้อุญาต แด่อำนาจพิเศษ นั้น เสียใหม่ ให้มีอำนาจในการปกครองแลรักษาอำนาจในการปกครองแลรักษาอำนาจในอินเดีย ตวัน ออก มากขึ้น.

เมื่อจุลศักราช ¹⁶²¹ ๒๗๔ อังกฤษได้ขออนุญาตกระษัตริย์โมกัท ตั้งเขตเขตแดนขึ้นในเมืองสุรัตเป็นตำบลแรก ครั้นต่อมาเมื่อปี ^{16๑๔} ๑๐๑๔ ได้ตั้งเขตเขตแดนขึ้นที่ บอมเบย์ เซนต์ยอร์ช บนฝั่งคอโรมันแดง ขึ้นตำบลหนึ่ง จนบัดนี้ เป็นที่ตั้งเมืองแมดราส ต่อมาตั้ง

หน้อยก็ ยกเขต.คอดเมนต์ น ชน.ปษ.อิศวร ในสมัยจตุศักราช ๑๐๓๐ พระเจ้า
ชาตซ์ ที่ ๒ ทำการวิวาห์กับเจ้าหญิงโปรตุเกศ ๆ จึงได้ยอมให้เกาะ
เมือง บอมเบ แก่ บริษัท อีสต์อินเดียน กอมปะนี.

แต่ ได้ สร้าง โรง แพกคอรี่ ขึ้น ที่ แม่น้ำ ยูกัด ก่อน แล้ว คำบต หนึ่งคั้ง
แต่สมัยจตุศักราช ๑๐๔๘ แดได้เบ็ดทำการค้าขายกับเมืองเบงกัด เขต.คอด
เมนต์ ที่ ชน อยู่ ใน ความ บังคับบัญชา ของ รัฐบาล ที่ แมดแดรส ซึ่งเป็นที่
ซึ่ง อังกฤษแรกทำความพยายามแถมมือขายส่งทหารมาในสมัยจตุศักราช ๑๐๔๘
ได้รับ กับ กระษัตริย์ โมกัท และ ^{Kangab} หนะวบ คือ เจ้าผู้ครองเมืองเบงกัด สาเหตุ
เพราะ ผู้ปกครอง เมือง เหล่า นั้น กระทำ บิด พัดว ให้ ผิด สัญญา ที่ ได้ ทำ ให้
ไว้ แก่ บริษัท อีสต์อินเดียน กอมปะนี.

การ ที่ ส่ง ทหาร มา ครั้ง นี้ ก็ หาได้ ผด อันใดไม่ กับ เลี้ยโรง
แพกคอรี่ ที่บดนา แด อังกฤษ ถูก ช่มช้ ให้ ถอน ออก จาก เบงกัด การ
กตธิ ของ ทาษ เจ้า เมือง บอมเบ ก็ ยัง ทำให้ ออรุงเซบ กระษัตริย์ โมกัท ทรง
ชตะคอง ถึง ชน จน พระองค์ สั่ง ให้ เจ้า ทำตาย โรง แพกคอรี่ ของ บริษัท
อีสต์อินเดียน กอมปะนี ทุก คำบต บริษัท เลี้ย แพกคอรี่ ที่ สุรัต มีส
สู่ระดับคัม และ วิชากาบัตคัม แด บอมเบ ถูก รบถวน บับ คั้น มาก โดย
โปลิซึ ของ ออรุงเซบ และ ความ อ่อน น้อม ปราณี่ ปราณอม ของอังกฤษมีประ
สงค์ จะได้ มี อำนาจ รักษา ผลประโยชน์ ค่อไป อังกฤษ ก็ กตบมีอำนาจ
ใน การ ค้าขายได้ ตูจก่อน ตั้งแต่ เวลานั้น มา บริษัท จึงได้ มุ่งหมาย จะ
เขา เขตแดน และ เปน เจ้า เปนใหญ่ ใน ประเทศ อินเดีย ได้ เขตแดน

คำบดโกนเคี้ยว เซตเคอดเมนคไโน บอมเบแตแมคเตรส, ในมีจุดศักราช 1060
บริษัทได้ซื้อเมือง กตักตา จากไว สระอย หรือหะวับเมืองเบงกัด

ได้เอาเป็นเมือง ที่ มิน คัง แต่มีจุดศักราช 1064 ต่อมา จนบัดนี้ ก็ยัง คง เป็น
เมืองหลวง ของ อังกฤษใน อินเดีย.

ตั้งแต่ กาด ครั้ง นั้น มา การ ค้าขาย ของ อังกฤษ เจริญ ทวี ยิ่ง ขึ้น
ไม่มี เหตุ การ อะไร อีก จนถึง มีจุดศักราช 1306 จึงได้มี การ สงคราม ระหว่าง
อังกฤษ กับ ฝรั่งเศส นับว่า เป็น การ สงคราม ใหญ่ ยิ่ง เสีย กว่า สงคราม
ในยุโรปเอง สาเหตุ เพราะ ฝรั่งเศส วิชยา ว่าอังกฤษ มี อำนาจ ยิ่ง กว่าตน
ในทาง ทิศ ตะวัน ออก.

ก่อน ที่ จะ ลง เหย ใน ตอน นี้ ควร จะกล่าว หวนถึง พระเจ้าชาลส์
ที่ ๒ แก่ อนุญาต บริษัท อีสต์ อินเดีย กอมปะนี ในมี ๑๖๖๓ แต่ ต่อมา พระเจ้า
เยมส์ ที่ ๒ แก่ อนุญาต อีก นั้น เป็น การ หนุน บริษัท ให้ ทำ การ เกี่ยวข้อง ด้วย
บ้านเมือง ทง นน.

- ในมีจุดศักราช ๑๐๖๐ ได้ ให้อุญาต แก่บริษัทอีสต์ อินเดีย กอมปะนี
ใหม่ นี้ก็เป็นเหตุให้ เกียง แแยง กับ บริษัท เก่า ขึ้น ในมี ๑๐๖๔ จึงได้ตั้ง
ข้อบังคับของ บริษัท ขึ้น ในคราว นั้น บริษัท คง มี อำนาจ แดใช้ กำจัด ทหาร
ได้ ต่อมา จน มีจุดศักราช ๑๒๓๐ จึงได้ ยกเลิก เสีย.

๑๘
ตอนที่ ๒

อังกฤษ กับ ฝรั่งเศส แย่ง อำนาจ เป็นใหญ่ใน ประเทศ อินเดีย.

ก่อน ที่จะ กล่าว ถึง ความ เจริญ ของ อังกฤษ ใน ทัศนะ หนึ่ง ออก ต่อ ไป นี้
ต้อง พูด ถึง เรื่อง ของ ฝรั่งเศส ที่ มี มา เกี่ยว ข้อง ใน ทาง หนึ่ง ออก หนึ่ง ก่อน.
ฝรั่งเศส ได้ มา ตั้ง อยู่ ใน เมือง รุอ็อง ใน ปี จุดศักราช ๑๐๐๕ ¹⁰⁵¹ เพื่อ
ทำการ ค้ำขาย ด้วย ประเทศ หนึ่ง ออก แล้ว ตั้ง เขตเขตแดน ใน
เกาะ มะดากัสการ์ เป็น เกาะ ใน มหาสมุทร อินเดีย การ นี้ ก็ หา เป็ด ไม่
บริษัท อุตสาหกรรม ของ ฝรั่งเศส ได้ รับ อนุญาต แด่ อำนาจ พิเศษ จาก
พระเจ้า ดยุค ที่ ๑๕ มา ตั้ง อยู่ ไม่ ทน ถึง ปี จุดศักราช ๑๐๒๖ ก็ พยายาม คิด เขา
อาณาเขต ประเทศ อินเดีย ไป เป็น อาณาจักร ของ ฝรั่งเศส บริษัท ไม่นิยม
ทางใด ที่ จะ ดำเนิน การ ไป ได้ จึง ตั้ง ที่ เมือง ตริน โกมาต์ เป็น เมือง ทำ
เรือ ใน เขตตอน เหนือ ถึง กา แด ที่ เกาะ เซนต์ทอมมาส์ ตั้ง อยู่ ใน อ่าว กินี แต่
ภายหลัง นั้น มา ฝรั่งเศส ก็ ยัง ไป ตั้ง ตัว ใน เมือง ปอนดิเชอร์ ได้ อีก คราว หนึ่ง
เพราะ ฝรั่งเศส ได้ ทำให้ พดเมือง ๆ นั้น มีความ เดือดร้อน นิยม คนมาก ที่
นั้น และ เมือง มะย เมือง คาร์กัต จันเดอรนาโกรี ที่ ตั้ง โรง แผลเตอร์ อยู่
นั้น ก็ เคย เป็น ของ ฝรั่งเศส มา ตั้ง แต่ คราว ฝรั่งเศส เริ่ม เป็น ปรี่ กับ
อังกฤษ ใน ปี จุดศักราช ¹⁴⁵³ ๑๓๐๒

ชาติ ทั้ง สอง นี้ ทำ สงคราม มิใช่ เกี่ยว ด้วย ต่าง ก็ จะ ประสงค์ ขยาย
เขตเขตแดนของตน เป็น ด้วย ความ ริษยา ต่อ ให้ เกิด ความ ร้าวราน ถึง แก่

ต้อง เป็นเหตุขัดกัน โดย ต่าง ก็ ไม่มี ทาง หลีก กัน ได้ แก่ ๆ ด้รบ กัน ที่ ใน
เมือง คาร์นา คิก คิคพัน ต่อ มา ภาย ปี แล้ว จึง ได้ ทำ สัญญา ยอมยกเมือง
แมดแตรัส ซึ่ง อังกฤษ ตั้ง อยู่ เป็น เมือง หลวง ใน อินเดี ย อังกฤษ ได้ ไว้ นั้น
ให้แก่ ฝรั่งเศส ใน ปี จุดศักราช ๑๖๖๐

ถึง ภาระ นั้น ก็ ยัง ไม่ สงบ กัน ด้ ได้ ตี เปด ผู้รักษาเมือง ปอนดิ
เชอร์ คิด จะ ขยับ ไล่ อังกฤษ ให้ ออก จาก ผัง คอโรมันเดด แล้ว ฝรั่งเศส
จะ ได้ เข้า ตั้ง ให้ เป็น ใหญ่ แต่ คน ใน อินเดี ย ได้ เหตุนี้ จึง ยุ เจ้า ครอง
เมือง เจกกัน แด คาร์นา คิก ให้ บาด หมาย กับ ภาระศรั โมกด์.

โซบาราร์ หรือ เจ้า ครอง เมือง ๆ ทั้ง สอง นี้ เดิม ก็ ขน แก่ โมกด์
เฮมเปอเรอ แต่ กัดบ แขง เมือง ตั้ง คน เป็น เอกราช.

เมื่อ เจ้า ครอง เมือง เหล่า นั้น เป็น ขบถ รบ คัด พัน กัน นั้น ตี เปด ได้
อุดหนุน แก่ พวก เจ้า ครอง เมือง เหล่า นั้น พอ สงบ การ รบ พุง กัน แล้ว
ฝรั่งเศส ก็ ได้ อาณาเขต รบ้าน เมือง เหล่า นั้น ทั้ง สิ้น เหตุนี้ ฝรั่งเศส จึง
สมคิด ที่ จะ เป็น ใหญ่ ใน อินเดี ย แลบ ได้.

เวลา นั้น อังกฤษ ดด หย่อน ยอม ให้ ฝรั่งเศส มี อำนาจ มาก ขึ้น แต่
ต่อ มา ภาย หลัง อังกฤษ ก็ รู้ สัก เตอด ร้อน แะ เต็ม เต็ม ผล ประโยชน์ ด้ ยิง นัก
อังกฤษ จึง เข้า เกี่ยว ข้อง ขัด ขวาง อีก แด ทั้ง ประจวบ ความ อวิ เดิม ๆ นั้น
พหวน อีก ดวย.

ในสมัยเกิดจากจุดชนวนครั้งนั้น

มีชาวอังกฤษคนหนึ่งชื่อ

ไคดฟ์ เป็นคนกว้างขวาง เมื่อเริ่มสงครามเขาเป็นคนทำการทาง
หนังสือของบริษัทที่เมืองแมดเดร็ด แต่เขาได้วางปากกา มาถือกระบี่
ได้เป็นหัวหน้าของทหารอังกฤษ ช่วยกิจการของอังกฤษในอินเดีย
ซึ่งอังกฤษจะได้ดำรงอำนาจในประเทศทิศตะวันออก ที่ควรจะระงับกัน
คือ การบ่อนกันของเขาที่ตำบลอาร์คอตในปัจจุบันศักราช ๑๗๗๕ แลก็ได้
ชนะฝรั่งเศสต่อมาเนื่อง ๆ จนถึงทำลายอำนาจของฝรั่งเศสในอินเดีย
เสื่อมลงไป.

๒๓
ตอนที่ ๗

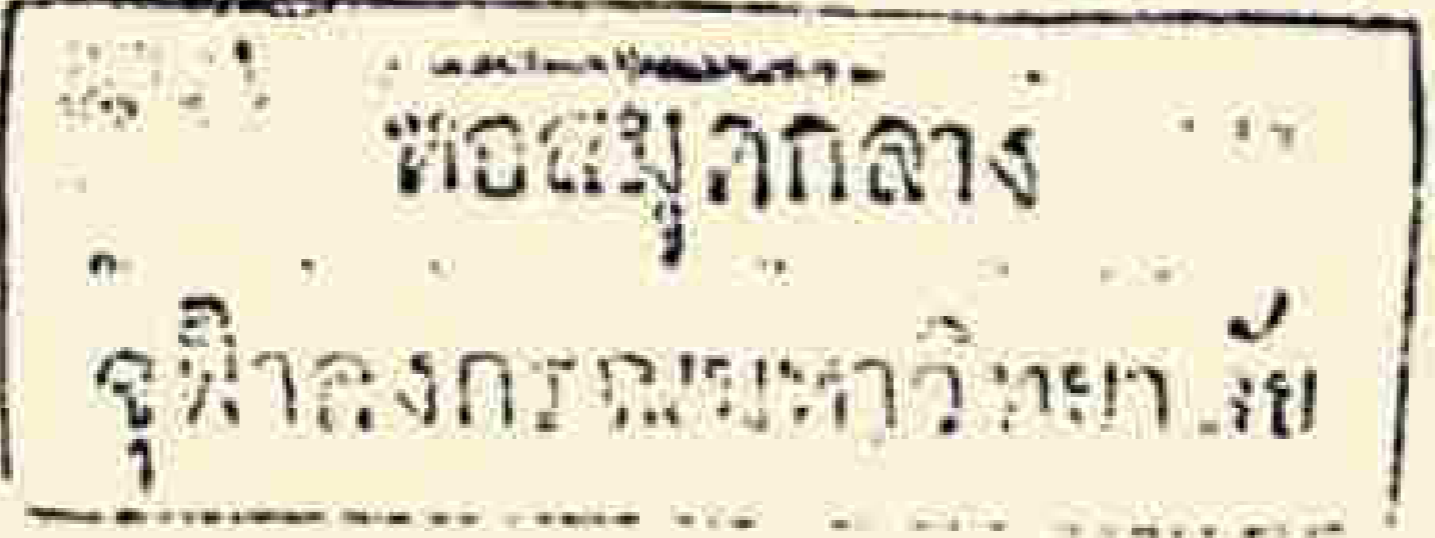
อำนาจ ของ อังกฤษ ใน ประเทศ อินเดีย
เจริญ ขึ้น.

เมื่อสงครามระหว่างฝรั่งเศสกับ อังกฤษ เริ่มต้น ในปี จุดศักราช 1754
(สงคราม เจ็ด ปี) ฝรั่งเศส พยายาม จะ แกะ ไข อาณาจักร ของ คน
ใน อินเดีย ที่ เสีย ไป นั้น กับ คืน ได้ ส่ง ทหาร ออก จาก เมือง เบรตต์ ใน เดือน
พฤศจิกายน ปี จุดศักราช ๑๗๕๗ จนถึง เดือน เมษายน รุ่ง ขึ้นอีก ปี หนึ่ง ก็ ยัง
ถึง เมือง ปอนดิเชอร์ อังกฤษ ก็ ได้ บอมเบนครัตเดวิด แด่วัด อ้อม เมือง แมดแดรส อยู่
ครั้น ต่อ ภาย หลัง กอง เรือรบ จาก ประเทศ อังกฤษ มา ถึง เจ้า การ บอมเบนครัต
กัน ของ ฝรั่งเศส เปน อัน หมด ก่าตั้ง อังกฤษ ก็ อด บัด เมือง कारนาค ได้
เมือง कारนาค แต่ ที่ มี ค่ามด อื่น ๆ ของ ฝรั่งเศส ไว้ ทั้ง สิ้น แล้วยไป
ล้อม เมือง ปอนดิเชอร์ ได้ เมือง ใน เดือน มกราคม ปี จุดศักราช ๑๗๖๓

ใน ราว สัณย เคียว กั้น นั้น เหตุการณ์ สำคัญ เกิด ขึ้น ใน มณฑล เบงกอล
เมือง กัลกัตตา ก็ ไป เปน ของ นอร์มัล ราชาเดาดา แล้วย เกิด วนวาย ด้วย เรื่อง พวก
นักโทษ ใน ปี ๑๗๕๗ ต่อ มา ไม่ สู้ ชำ นานนัก นาย พันเอก ไคดพ ก็ ได้ เมือง
กัลกัตตา ที่ เมือง แมดแดรส รวม กองทัพ ยก ไป เพื่อ แกะ แค้น แทน ชาวเมือง
ที่ ตาย ไป.

นอร์มัล เข้า ศึก เมือง กัลกัตตา ครั้ง ที่ ๒ ก็ แพ้ แก่ อังกฤษ ต้อง ยก ถอย
ไป การ รบ ครั้ง นี้ ไม่นานเท่าใด พอ ใน มณฑล เบงกอล ทราบ ข่าว ว่า

ประเทศ อังกฤษ กับ ฝรั่งเศส ประกาศ สงคราม กัน ด้วย ความอริ ในเรื่อง
เขตแดนของชาติ ทั้ง สอง นี้ โรง แผลกคอร์ ของฝรั่งเศส ที่ จันเรอร์
นา โคร์ ก็ ตก เปน ของ อังกฤษ.

สุริยาเดาตา แพ้ คราว นนกับแตกทัพที่ บัดส์เซเมื่อ วันที่ ๒๓ มีนาคม
ปี จตุศักราช ๑๑๑๘ นั้น การรบกัน ครอง นถ้าจะเทียบ ก่าตั้ง กันแล้ว นาย
พันเอกไคดฟ์ ไม่น่า จะเอาไชย ชนะได้เลย นายพันเอก ไคดฟ์ มี ทหาร
เพียง ๓๑๐๐ คน ฝ่าย สุริยาเดาตา มี ทหาร เต็มเท่า ถึง ๕๐,๐๐๐ ทหาร
มี ๓๘,๐๐๐ ทหารเป็นใหญ่และปืนใหญ่ ต่ำ ๆ ก็มีมาก นายพันเอกไคดฟ์เคยได้
อาณาเขตบริเวณกตลึงมณฑล แล้วได้ตั้งขอบังคับการปกครองของอังกฤษขึ้น
ใช้ ใน ภาค นั้น ของ ประเทศ อินเดีย เมียร์ซฟะเพอร์ เปน วิเชียร์ (ตำแหน่ง
ขุนนาง ผู้ใหญ่) ในสุริยาเดาตาได้ ขึ้นเป็น เจ้าแทน แต่การ มังคัมบัญชา
การ แผ่นดิน ต่ำ ๆ ชาติ ใน มณฑล เบงกัลเบฮาร์ แดอริสซ่านนี้ อยู่แก่นายพันเอก
ไคดฟ์ ภายหลัง มือง เซอร์กาซ ก็ มา ย่อนน้อม แก่ อังกฤษ.

ไคดฟ์ ได้ ตา ออก จาก ตำแหน่ง ผู้รักษา ราชการกลับไปเมืองอังกฤษ
เสียในปี ๑๗๒๒ ได้รับ บำเหน็จ แดได้ เปน ขุนนางตำแหน่ง หลอดแตร แบรอน
คือ เปน หลอดไคดฟ์ แด แบรอน ปลัดเส แต่ มีตำแหน่งราชการใน
ปาเตียเมนต์.

ภายหลัง เมื่อไคดฟ์ ไปแล้ว การ ปกครอง ใน อินเดีย ก็ แปร ปรวน ไป
สิ้น เจ้าครอง เมือง เต็ม ๆ ก็ เอาใจ ออกหาก เพราะรังเกียจการ ปาครอง
คน ทำการ ใน บริษัท ก็ หาผล ประโยชน์ โดยใช้วิธี สิบด และวิธี ที่ ไม่
เป็น ขรรณต่าง ๆ กิจการของ บริษัทเองก็ ดำเนิน ไปเสื่อมวิม ๆ ถ่มจม.

ยัง ดำเนินอยู่ ดังกล่าวมาแต่วันนั้นจนถึง บัณฑิตจักราช ๓๑๒๗ พอหลุด
 ไคลฟ์ ได้ถืออำนาจเต็ม กลับมาเป็นผู้รักษาราชการ และผู้บัญชาการใน
 เบงกัล จึงได้เปลี่ยนแปลง แก้วไซ การปกครอง ซึ่ง ผิด นำ บ้านเมืองให้
 ตก เลื่อม ทราบ นั้น หลอดไคลฟ์ มา ขึ้น ที่ เมือง กัทกัตตา ใน เดือน
 พฤศจิกายน ได้ชำระ ธุรการ การ ปกครอง ที่ แปร ปรวน แดแก่ เหตุการณ์
 ที่ นำ ให้ กิจ การ ของ บริษัท ให้ เลื่อม ทราบ แล้ว จัด การ ทำ หนังสือ ต่อดัชนี
 การ ปกครอง มณฑลเบงกัล, ออริสสา, กับ เบฮาร์ แก่ เอ็มเปอเรอราห์ อะดัม
 เรียบร้อยแล้ว หลอดไคลฟ์ ก็กลับไปเมืองอังกฤษ ใน ค่ำ บัณฑิตจักราช ๓๑๒๘.

ตอนที่ ๘

อำนาจ ของ อังกฤษ ในประเทศ อินเดีย
เจริญขึ้น (ต่อ ตอนที่ ๗)

ภายหลัง หลอดไคดฟ์ กลับไป แล้ว ครั้ง หนึ่ง การงาน ในอินเดีย ก็ กลับ กตาย ผิด ๆ ไป อีก ไฮเดอรัอาดี้ เป็น ประถมวงษ์ เจ้า ในแผ่นดิน ไมซอร์ เป็นไมตรี กับ หัวหน้า ของ พวก มะหรัคคา ทำการ จลาจล ขึ้น ใน เมือง แมดแดรส์ แล้ว ก็ กลับ ย้อน ขอ เป็น สามี คักกับ อังกฤษ อีก ขณะ นั้น เกิด มี ทุพภิกขภัย ขึ้น ใน ปี จุดศักราช ๑๓๓๒ ในว่า พดเมือง สยาม ส่วน ถึง แก่ กรรม เสีย ส่วน หนึ่ง.

เหตุ วิต เหตุ หนึ่ง แด การ ปกครอง บังคับ บัญชา ใน อินเดีย ปรวณ แปร ผิด ๆ ไป นั้น ทำให้ รัฐบาล อังกฤษ กลับ เอาใจ ใส่ ขึ้น อีก ใน ปี ๑๓๓๔ รัฐบาล อังกฤษ มี โอกาส ตั้ง กรรม การ อำนวยการ ของ บริษัท รุ่ง ขึ้น ใน ปี ๑๓๓๕ ได้ ตรา พระ ราช กำหนด กฎหมาย เบ็ด ย่น แปร แต่ง พระ ราช บัญญัติ การ ปกครอง ทั้ง ใน อินเดีย และ ใน ราช สำนัก ใน ประเทศ อังกฤษ ใน การ คราว นผู้ รักษา ราชการ มณฑล เบงกอล ได้ เลื่อน ขึ้น เป็น ผู้ ดำ เริ่จ ราชการ ประเทศ อินเดีย เรียก ว่า คอเวอร์เนอร์ เยเนอราล.

วาร์เรน เฮสตีงส์ ได้ มา เป็น ผู้ รักษา ราชการ มณฑล เบงกอล ใน ปี จุดศักราช ๑๓๓๒ แล้ว ก็ ได้ เลื่อน เป็น ผู้ ดำ เริ่จ ราชการ มี อำนาจ สิทธิ ชาติ

ท่านผู้นี้สามารถในการปกครองยิ่งนัก ได้ปกครองมาตั้งแต่จุดศักราชปี ๑๓๓๕ จนถึงปี ๑๓๕๗ ในระหว่างเวลานั้นแม้ว่าอาร์เรนเฮล์ดิงซ์ ไม่สามารถจะบำรุงผลประโยชน์ของ อังกฤษให้งอกงาม กรรมการที่ปกครองก็มีแต่ขัดขวาง แต่ทั้งก่อนการยุ่งเหยิง ชุ่ยก็ดี เขายังได้ทำประโยชน์อันใหญ่ยิ่ง คือ ได้ป้องกันอันตรายคราวหนึ่ง ซึ่งมาสามารถจะทำลายความเป็นใหญ่ของ อังกฤษในประเทศอินเดียให้วิनाศไปเสีย นั้น เจ้าแผ่นดินเมืองไมซอร์ กับชาวเมือง เตคคัน ทั้งหัวหน้า มะหรัคตา รวมเป็นสามัคคีกันเข้าอย่างสนิท ฝ่ายเสก ก็ยังได้ อดหนุน แก่พวกนี้เข้าอีก ก่าตั้งหนึ่ง ซึ่งเห็นว่า อาจ มี อำนาจ แต่ ก่าตั้ง พระดัง มาก นั้น ฝ่าย แพ้ วินาศไปโดยความอสังหารของอาร์เรนเฮล์ดิงซ์ ตัวไฮเดอรัฮาดี้แพ้กองทหาร ของเซอร์ไฮร์คคที่เมือง ปอร์ โคน โว เมื่อ วันที่ ๑ กรกฎาคม จุดศักราช ๑๓๕๓ แต่ อีก ครั้ง หนึ่ง ที่เมือง ปอดติโตร์ เมื่อ เดือน สิงหาคม ปี เดียว กัน แต่ ที่ ฮาร์ นี ในปี ๑๓๕๔

ไฮเดอรัฮาดี้ ถึง อาสัญกรรมในเดือน ธันวาคม ปี ๑๓๕๔ ขณะนั้นใน อินเดีย แถบใต้มี การรบพุ่งติดพันกัน อยู่ คือ ราชบุตรของไฮเดอรัฮาดี้ กับ คิบปู ซึ่งได้เป็นเจ้าแทนเขาแล้วเฮล์ดิงซ์ได้ส่งบ การสงครามนั้นใน ระดู ออกคัม ปี จุดศักราช ๑๓๕๕.

เมือง เบนนสรต กับ ค่าบดโกล์เคียง ของ เมือง นั้น ชน แก่ อังกฤษใน ปี ๑๓๓๗ วิเชียเมือง อด ยกให้ เป็น การ ขอบใจ ตอบแทน เฮล์ดิงซ์ ซึ่ง ได้ ช่วย สู่ราเดาดา มิตา ของ เขา ในการ สงคราม ที่เมืองมณฑล โรฮิตตัส

ในปีเดียวกันนั้นได้ หมู่เกาะเซดเซต โอดักกับบอมเบมาจากพวกมะหรัตตา.

ในปีจุลศักราช ๓๓๕๖ มีสเตอร์บิต ได้ออกความเห็นตั้งกรรมการ
บัญชาการ บริษัท อินเดียนเดย์ กอมปะนี ใหม่นี้ การงานยิ่ง เปน ผล แด เรียบ
ร้อย มาก ชน ปลายปี นวาร์เรนเฮ็ดคิงซ์ ขอ ตา ออกจาก ตำแหน่ง ผู้สำเร็จ
ราชการ แด เมื่อเขาได้ กลับไป ประเทศ อังกฤษ แด้ว ใน ระตุ สปริงปี ๓๓๕๗
ประเทศ อินเดียน ก็ ส่งบ เรียบร้อย คดอด ทว ทง ประเทศ.

หอดอดคอรันวอดดิส ได้มาเป็นผู้สำเร็จราชการในเดือนกุมภาพันธ์
ปี ๓๓๕๘ ในระหว่าง เวลา ที่ว่าง ผู้สำเร็จราชการ นั้น ข้า ราชการ
ผู้ใหญ่ ถัด ลง มา พร้อม กัน บังคับ กิจ การใน อินเดียน ต่อ มา ชัน ผู้สำเร็จ
ราชการใหม่ มี การ เปลี่ยน แปลง สำคัญ ๆ คือ ระเบียบ ศาล แด ผล
ประโยชน์ ที่ดิน คดอด มณฑล เบงกอล.

ในปีจุลศักราช ๓๓๕๒ พวกมะหรัตตา นิชม กับราชาเมืองกูร์กทำ
ไมตรี รวม ก่าดง กัน คณะเตรียม จะ ทำ สงคราม กับ สูดค่านตีปปู ซึ่ง
ได้ ยก ทหาร ไป ย้าย เมือง ตราวัน โโก มณฑลใน บ้องกัน ของ อังกฤษ ใน
การ ครอง น ตปปู คับง ยอม เสีย แผ่นดิน ของ ตน กิ่ง หนึ่ง ซอความ ส่งบสงคราม
กำบด มะดะบารี ดินดีกิด แดสะเดม เหล่านี้ มาเป็นของอังกฤษในปี ๓๓๕๔
แดเมื่อปี ๓๓๕๘ อังกฤษได้ ซอ เกาะบีนัง จาก ราชา เมือง กิดา.

เซอร์ยอน โซร์ ได้เป็น ผู้สำเร็จ ราชการ แทน หอดอดคอรันวอดดิสมา
คัง แต่ปี ๓๓๕๕ จน ถึง ปี ๓๓๖๐ คอมนัน มี เหตุ การณ์ สำคัญ ซึ่งนำเอาสู้กัน พัง
น้อย นก.

ตอนที่ ๕

พงษาวดาร อังกฤษ ใน ประเทศ อินเดีย

มากวิสต์เวสต์สเดได้มาเป็นผู้สำเร็จราชการในอินเดียตั้งแต่ปีจุดศักราช ๑๓๖๐ ถึง ปี ๑๓๖๗ สุตคามตีปโป กตบกำ สงครามซนออก ตีปโปแตก สามีคคักกับฝรั่งเศส แตกกับ พวกเจ้าในอินเดีย พอ ถึง ปี ๑๓๖๐ ตีปโป ถึง ชาติญญะกรรม สงคราม ก็ เลิก กัน อังกฤษได้ เมือง เซอริงกาทัม แตอาณาเขตรใน แผ่นดิน ของ ตีปโป อีก.

อังกฤษได้ เป็น เจ้า เป็นใหญ่ ใน เมือง คานาราแตเมือง โคอิมบา โครแตได้ มงคบบ ญชา ทาง ของ เมือง ชตช ทง สัน แต ตีปโป ต้องให้เมือง อาณาเขตร คิด ต่อ กัน กับ เมือง เดคคัน แก่ พวก นิซม อีก เป็น อันมาก อาณาเขตร เณาะ เมือง ไมชอร์ เท่านั้น มากวิสต์เวสต์สเด ได้ ยก ซน เป็น เมือง มี กระจษตรีย ของ พวก เนทพ แต่ อยู่ใน ปกครอง บ้อง กัน ของ อังกฤษ เจ้า ฮินดู วงษ์ เก่า ซึ่งได ซน แทนไฮเดอรอาตนั้น ซนษาได้ ๕ ปี เมื่อ สุตคาม ยงเยาว์ อยู่ นี้ นายพันเอกเวสต์สเด (ภายหลังได้ เลื่อนเป็นตุ๊กเวตถึงคัน) พี่ชาย ของ ผู้สำเร็จ ราชการได้ เป็น ภาารชระ อยู่ การงานได้ ดำเนินไป โดย เรียบ ร้อย.

ในปีจุดศักราช ๑๓๖๓ ราชามณฑลคัน ไชรียอมยกดินแดนเมืองของ คนให้แก่ อังกฤษ โดย ความ ตกตง ยินยอมกัน คือ อังกฤษคิดให้เงินแก่ ราชากรินปี ๑๓๖๒ เมือง คาร์นาติก ก็ ซน แก่ อังกฤษ โดย ทำนองเดียวกัน.

ต่อมา ปรตาย บันนอังกฤษได้บ้านเมืองในดินแดนระหว่างแม่น้ำโคครา กับแม่น้ำแกงยี่ซ มาขึ้นเพิ่มเติมเข้าอีกเป็นอันมาก โดยจัดการทำนอง เดียวกันนั้น มีเมือง แอด ดะชะมัด โครกักร์ เซาน์กร์ กับมาเรตต์ ดินแดนนี้ ได้มาจาก จีเซียร์ เมือง อุต หกใช้หนี้ ให้แก่บริษัท.

ต่อมาไม่สู้ช้านักฝรั่งได้ยกเอาบุตรหน้าพวกมะหรัคตาสามคน คือ ยอดการ, ชินเดย์, กับราชาเมือง เบราร์ ให้ทำการ จดจาด พวกนี้ เป็น กระบถ คัด เพชวา เจ้า ครองเมืองภูนา ซึ่งเป็นเจ้านายของคน ผู้สำเร็จ ราชการได้ จัด กองทัพ ส่งไป ค่อยสู้ พวก กระบถสองกองทัพ ๆ หนึ่ง พี่ชายเป็น แม่ทัพ อีก กอง หนึ่ง หลอดเตก เป็น แม่ทัพ.

เวดสะเต เข้า ถ้อม เมือง เบราร์ ได้เมือง อาเมตนุกเกอร์ แต่เมื่อ วันที่ ๒๔ กันยายน ปี ๑๓๖๕ ได้รบกันที่ เมือง แอสเส่ ตัว ราชา กับ ชินเดย์ แพ้ เสีย ย่อยยับ เวดสะเต ชะนะ ครง นม ชือ เสี่ยง ปราบกฏ นัก แดได้ บ้องกัน รักษา อำนาจ ของ อังกฤษไว้ได้ พวก มะหรัคตา แพ้ที่ อากอม อีก คราว หนึ่ง จึงได้ ยอม เลิก สงคราม.

ส่วน หลอดเตก ก็ ได้ ไชย ชะนะ ในอินเดย์เห็นอเท่า ๆ กัน ยกไป ทำตาย ข้าศึก ครั้ง แรก ก็ ได้ เมือง แอดดิเกอร์ แต่ ชะนะ กองทัพ ฝรั่งเสศ ซึ่ง เยเนอราลเปอร โรง เป็น แม่ทัพ แล้วยังเดินต่อไปเมือง เด็ด ใน เมือง นม แม่ทัพ ฝรั่งเสศ อีก คน หนึ่ง ซึ่ง เป็น ผู้ อุดหนุน แก่ ชินเดย์ เมื่อ ได้ ศัพท์ ฝรั่งเสศ แดก ที่ ผัง แม่ น้ำ ยมนา เมือง เด็ด เป็น เมือง หลวงของ ยืนคัสตาน แด พระราชสำนัก ของชาห์อะถัมเอมเปอเรอร์ ใน วงษ์ โมกัต องค์สุดท้ายนั้น ก็ตก อยู่ใน เงื่อมมือ ของ หลอดเตก ในครั้งนั้น ค่อยไปก็ ได้

เมือง แอกกรา แล่น้ำจ ของ จีนเตี้ย ก็ วนาศไป ใน ภาค นั้น ของ อินเดีย.

อังกฤษได้ ไชย ชะนะ คราว น รอ ถอน อำนาจ ฝรั่งเศส ซึ่งมี เกี่ยวข้อง
ใน อินเดีย เสีย สิ้น อังกฤษได้ ดินแดน มาอีก เปนอันมาก คือ แคว้น
แคว้นโตม คือ ดินแดน ระหว่าง แม่น้ำ แกงยี่ช กับ ยมนา มี เมือง เด็ด
กับ เมือง แอกกรา บัอม เมือง อาเมตนุกเกอร์ และ เมือง โบรช มา ขึ้น อีก
มาก แลได้ เขตแดน ใน เมือง กุซรัต และ ตำบล อื่น ๆ เมือง กัตตัก
อยู่บนฝั่ง ออริสซา ก็ มา ขึ้น แก่ อังกฤษ.

ใน ระหว่าง มากวิสต์เขตต์สะเด เปนผู้ ปกครอง อินเดีย อยู่ ได้ ผลประโยชน์
แล อาณาเขต เพิ่มขึ้น มาก เท่า ตัว โบลีซี ของ เขา เหมือน ประหนึ่ง
ขัดขวาง กับ บริษัท อีสต์อินเดีย กอมปะนี หนักไป เพราะ ฉนั้น ถูกเรียกกลับ
ในปี ๑๓๖๗ หอดอด คอรันอดถิชได้ เปน แทน ตำแหน่ง นั้น มา อยู่ ไม่
สู้นานเท่าใด ก็ ถึง แก่ กรรม เสีย หอดอดมินโตได้ มา แทน ค่อไป ได้ มา รับ
ราชการ อยู่ คง ตั้งแต่ ปี ๑๓๖๘ จน ถึง ปี ๑๓๗๕ ในระหว่าง นั้น ไม่มี เหตุการณ์
อะไรที่ น่าฟัง.

ตอนที่ ๑๐

พงษาวดาร อังกฤษใน ประเทศ อินเดีย

(ต่อ ตอนที่ ๙)

มากวิสต์เฮล์ดิงซ์ ได้มา แทน หลอด มิน โท ตั้งแต่ปี ๑๓๒๕ อยู่ต่อไป
จน ถึง ปี ๑๓๘๕ ใน ระหว่าง กวิสต์เฮล์ดิงซ์ ปกครอง อยู่ นั้น ได้ปราบ
พวก มะหรัคตา กับ พวก พินดาร์ ซึ่ง รวม เข้า เป็น พรรค พวก กัน นั้น
จน ราม คาบ อยู่ใน บังคับ บัญชาได้ สนิท พวก ครุชชี ชาว เมือง ครุชชี
อยู่ แถบ เหนือ ประเทศ อินเดีย ใน มณฑล นีปอล ซึ่ง ย้าย รก อาณาเขต
ของ อังกฤษใน แถบ เหนือเข้าไป นั้น มากวิสต์เฮล์ดิงซ์ ได้ จัดปราบปราม
ให้สงบ รามคาบแล้ว แต่ได้ ปรับ เป็น ค่า ทำขวัญ ให้ อังกฤษ ด้วย แต่
เมื่อปี ๑๓๗๘ ได้ มณฑล กูมาณ กับ คาบด อื่น ๆ มา ขึ้น อีก.

เมื่อ เสร็จการ ส่งความ พินดาร์ รวม ทั้ง ครุชชี ชนะ แก่ เมือง เพชวานั้น
ได้ อาณาเขต บ้าน เมือง ใน อินเดีย แถบ ตะวัน ตก มาเป็นของ อังกฤษ และ
มา ขึ้น แก่ อังกฤษเป็น อันมาก คือ เมือง ชอกอร์ ดาร์วา ภูนา กับเมือง
คอนคัน เมือง แคนเดช ซึ่ง เป็น เมือง ชาย ทะเล แต่ เมือง อามตาค เป็น ของ
เพชวา เมือง เนรับคตาราชาเมือง เบราร์ ยอมยกให้ เมือง แอสเมอร์
ได้ เมื่อ คราวปราบ อินเดีย.

มากวิสต์เฮล์ดิงซ์ เอาใจใส่ เพ่งเล็ง ทำนุบำรุง ราษฎร ในอินเดียทุกด้านให้
ปราศ จาก ทุพภิกขภัยนั้น คราย เสมอ กับ ความ ตั้ง ใจบำรุง อำนาจ ความ เป็น

ใหญ่ของอังกฤษเหมือนกัน จนถึงปีจุดศักราช ๑๓๘๕ ซึ่งเป็นเวลา จวนจะก่กบฏ
ประเทศ อินเดีย มีความเจริญ รุ่งเรือง แต่ ความ สงบ เรียบร้อย ทั้ง ประเทศ.

ตั้งแต่ปีจุดศักราช ๑๓๘๕ จนถึงปี ๑๓๘๗ มีผู้สำเร็จราชการในอินเดีย
สอง ผดุง คือ เอ็ดแอมเฮอรัสต์กับหลอดดวิตเดียมเบนตินค์ ในระหว่าง
เวลาที่ เอ็ดแอมเฮอรัสต์ปกครอง อยู่ นั้น มี การ ที่ สำคัญ คือ ได้เริ่มทำ
สงคราม กับ พม่า ครั้ง แรก เมื่อ เลิกสงครามในปี ๑๓๘๘ อังกฤษได้
เมือง แอสแซม เมือง อารากัน และ มณฑล เคนเนตเซอรัม เพิ่มเติม เข้า
มาในอาณาจักร อังกฤษ อีก.

เมืองสิงคโปร์ ซึ่งอังกฤษเคยได้ แยกมาจาก ฮอลันดา แล้วเมื่อปี ๑๓๘๐
แต่ เมือง มะดากกา ซึ่ง ครั้ง ก่อน ก็ เคย เป็น ของ อังกฤษ แล้ว นั้น มาใน
สมัยนี้ ได้ ตก ลง กัน ระหว่าง อังกฤษ กับ ฮอลันดา แล้ว คือ อังกฤษ
ขอ เอา สุมาตราแดง เมืองสองตำบลนั้น ให้เป็นสิทธิ์ขาดแก่อังกฤษเสียทีเดียว.

หลอดดวิตเดียม ได้ มา เป็นผู้ สำเร็จ ราชการ อินเดีย ต่อไป ตั้ง แต่
ปีจุดศักราช ๑๓๘๗ จนถึง ปี ๑๓๙๕ ใน ระหว่างมาปกครองในอินเดียอยู่นั้น เดิน
แผน เสีย ไป ซึ่ง ส่อ ให้ ไม่ เป็น ที่ นิยม แต่ เป็น อันตราย แก่ รัฐบาล ใน อินเดีย
อย่างยิ่ง จน ทหาร อังกฤษ ซึ่ง เป็น กอง รักษา ด้านทางไคเบอร์ เกิดทำการ
จลาจล ขึ้น หลอดดวิตเดียม ต้อง ลา ออก จาก ตำแหน่ง เมื่อปี ๑๓๙๕

หลอดเฮเดรอน โบรฟ์ได้มา เป็น แทนในตำแหน่งนี้ ตั้ง แต่ปีจุดศักราช
๑๓๙๕ ต่อไป จนถึง ปี ๑๓๙๖ ต้อง ใช้ ความคิด หนักมากจน แต่เกิด สงคราม
ที่ เมือง เยลาตามัต เยเนอราลเซด เสีย ทหาร แทบ หมด กองทัพยังรักษาเมือง
เยลาตามัตไว้ ได้ จน อังกฤษได้ ส่ง เยเนอราล ปอดดอก มา ช่วย แต่ได้

เมืองคาบสมุทร ในคราวนั้น อังกฤษได้ตั้งกองทหารขึ้นที่นั่น สงคราม
กับพวกฮัฟเฟกานก็ต่อเนื่องจากคราวนี้ไป เมืองไซนต์มาซันแก
อังกฤษ เมื่อเสร็จการสงครามที่นั่นใกล้กับเมืองไฮดราบาดในปี ๑๖๐๓
เจ้าผู้ครองเมืองเหล่านี้เรียกว่าอะเมียร์ พวกอะเมียร์เหล่านี้ถูกพวก
อังกฤษให้กำเริบขึ้น แล้วกลับไปเมืองฮัฟเฟกานสักครู่จะคิดต่อสู้
กับทหารอังกฤษ.

ในปี ๑๖๐๓ มีเดวิดกันหน นายทหารอังกฤษ คือ เยเนอราลกัฟ
และเยเนอราลเกรดีเมืองกวาเตียส.

๓๓
ตอนที่ ๑๑

พงษาวดารอังกฤษใน ประเทศ อินเดีย.

(ต่อ ตอนที่ ๑๐)

ตลอด แอดแอม โบรฟ ถูก เรียก กลับ

บริษัท หา ว่า เดิน แผน ทำการ พัง มาก นัก

โดย ผู้บัญชาการของ

ผู้สำเร็จราชการแทนองค์สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ ๓ ๑๗๖๒ จนถึงปี ๑๗๖๘ รุ่งขึ้นในปี ๑๗๖๗

พวก ซิกซ์ ตำบล แม่ น้ำ บัญจบ ยก ข้าม แม่น้ำ สุกเตช เดิน ต่อ มา เมือง เฟโรเซ

ภรรยา มา ทำ สงคราม กับ อังกฤษ พวก นี้ อังกฤษ ได้ พยายาม ปรามปราม

แต่จุด การ ปกครอง เรียบ ร้อย มา นาน แล้ว แต่ก็ หา สำเร็จไม่.

พวก ซิกซ์ เข้มแข็ง ทรหด อดทน ใน การ สงคราม ยิ่ง นัก ได้ ต่อ

สู้ กับ อังกฤษ ใน ประเทศ อินเดีย คู่ศาน อย่าง สามารถ ภายหลัง เมื่อ ได้

รบ กับ เขียว กั้น นัน อังกฤษ ชนะ ที่ ตำบล ฮาดีวัต และ ที่ โซบรา โอน

ทำให้ พวก ซิกซ์ ถอย ก่าตั้ง ตง ถึง กับ ยอม เลิก การ สงคราม อังกฤษ

ได้ เขตแดน แม่น้ำ สุกเตช กับ แม่น้ำ บีส แม่น้ำ สุกเตช นั้น คือ เปน

แม่น้ำ สาย หนึ่ง ของ แม่น้ำ ห้า สาย (บัญจบ หรือ บัญชนะที่).

ครั้นถึงปี จตุศักราช ๑๗๓๐ ตลอด ดัด เฮาไซ ได้ มา เปน ผู้สำเร็จราชการ

จนถึงปี ๑๗๓๘ ใน เวลา ที่ ตลอด ดัด เฮาไซ ปกครอง อยู่ นี้ ได้ บำรุง แต่ การ

โยธา โดย มาก คือ ได้ เริ่ม ใช้ ไรฟส์นีย์ แด สร้าง ทาง รถไฟ, สาย

โทรเลข บ้านเมืองยิ่งเจริญขึ้นเป็นอันมาก.

ในปี ๑๒๓๐ พวกซิกซ์เริ่มทำการกระบดขึ้นที่เมืองมุตตานอก พวกซิกซ์ได้สู้รบกับเมืองไว้ได้สักหน่อย พวกเจ้าซิกซ์เมืองอื่น ๆ ก็กำเริบขึ้นด้วย สงครามปราบซิกซ์ครั้งที่ ๒ นี้ต้องรบพุ่งติดพันกันไปจนรุ่งขึ้นปี ๑๒๓๓ อังกฤษได้ไชยชนะคราวใหญ่ที่เมืองกุซรัตเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์นั้น พวกซิกซ์จึงยอมแพ้ เมืองบัญจับจึงได้มาขึ้นแก่อังกฤษ.

สงครามพม่าครั้งที่ ๒ ในปี ๑๒๓๕ อังกฤษได้เมืองพิทูกังอยู่ที่ปากน้ำโอระวะตั้นมาขึ้นอยู่กับอังกฤษอีก รวมเข้าในปกครองเดียวกันกับอินเดีย (เมืองพิทูกังเข้าใจว่าตามหนังสือราชาราชเรียกว่าเมืองพะโค) ส่วนตำบลโกตเคียงเมืองไฮเดอราบัดนั้นตกมาเป็นของอังกฤษตั้งแต่ปี ๑๓๘๖ นizam อาดียกให้หักหนิงซึ่งอังกฤษได้ช่วยในการสงครามครั้งไฮเดอรักับกับคิบปู.

อังกฤษได้อาณาเขตรมาไว้ในคราวหลังนี้ คือได้เมืองอุตมาขึ้นเมื่อปี ๑๒๓๘ ที่ต้องเสียเมืองตงเช่นนี้ เพราะเจ้าผู้ครองเมืองตงเมืองขึ้นปกครองบ้านเมืองของตนเองด้วยความอยุติธรรม แต่มียอมให้อังกฤษเข้าช่วยจัดการงานโดยเรียบร้อย.

๓๕
ตอนที่ ๑๒

พงษาวดารอังกฤษใน ประเทศอินเดีย.
(ต่อ ตอนที่ ๑๑)

เมื่อปีจุลศักราช ๑๒๓๘ หอดคนหนึ่ง ได้มาเบียดเบียน หอดดวัตเฮาไซ
แต่ได้ เป็นผู้สำเร็จราชการ ต่อมา จนถึง ปี ๑๒๒๔ เมื่อ หอดคนหนึ่ง เริ่ม
ค้น การ ปกครองนั้น สรรพสิ่ง การงานทั้งปวงเรียบร้อยแต่ ดำเนินสู่ ความเจริญ
เป็นลำดับ แต่อยู่ต่อไปไม่สู้ ชำก็เกิดมีการจลาจลขึ้น เมื่อปีจุลศักราช ๑๒๓๘
ทหาร เซปอย หรือ สะปอย เป็น กรม ทหาร ขึ้น อยู่ใน มณฑลเบงกอล
ก่อ การ วุ่น วาย ขึ้น พอ ถึง เดือน พฤศจิกายนใน ปี นั้น ก็ ลง มือ กระทำ
การ กระทบโดย เบ็ด ผาย ใน เดือน นั้น ทหาร สะปอยได้เมืองเดลี ซึ่ง
เป็น เมือง หดวง เก่า แห่ง ประเทศ อินเดียตะวันออก และใน เวลานั้น ก็ ยัง เป็น
ราชสำนัก ของ รัชสมัย โมกถ ซึ่ง สืบ เหมอง มา พวก ทหาร สะปอย
ได้เมือง เดลี แล้ว ก็ เข้ายึด สถานที่ สระสุม อาวุธ , ยุทธอาภรณ์ , แด ทั้ง
เสบียง อาหารไว้ ได้ สิ้น เพราะใน ที่ นั้น หามี กอง ทหารฝรั่ง บ้องกันอยู่
ด้วย เลย.

กระทบได้เมือง เดลี โดยง่าย นั้น เพราะ การ กระทบ คราว น
พวก ทหาร สะปอย แทบ ทุก กรม ซึ่ง อยู่ใน มณฑลเบงกอล พร้อมใจ กัน
ทหาร กอง ขนาด ย่อม ที่ มอมเบ กับแมตแตร์สเท่านั้นยังช้อตรง อยู่ คราว

นั้น เสียเมือง ที่ มั่น ในมณฑลเบงกอลแทบหมด แล้วกระบดได้ เมืองคอนภูร์
ฆ่า พัน ราษฎร ชาวเมือง ตาย ลง เสีย เป็น อัน มาก เมือง ตกเนา ก็ เสีย
แก่ กระบด แต่ แะ ฟดอก แกะ เขา กัดบ คิน ได้ แล้ว ก็ เสีย ไป อีก เซอร์คอบ
ดินแคมป์เบต (ภายหลัง ได้ เป็น หดอคโคดต์) แกะ เขา กัดบ คิน มา ได้.

ตั้ง แต่ คดาวัน ไป พวก กระบด ชุดโทรม ลง คือ เยเนอราล โรส
เยเนอราล โรเบิต กับ เยเนอราล ดอก ปราบ กระบด ใน ภาค กลาง ของ
ประเทศ อินเดีย กระบด ใน เมือง กวาเตีย บัง เกิด ความ ครน คราม ชน
จึง ยอม เสีย โดย ตี ใน เดือน พฤศจิกายน ปี ๑๗๕๐ ได้ เมือง บาเรตต์
ซึ่ง ตั้ง อยู่ ใน แคว้น แคว้นโรฮิตคันด์ แล้ว ก็ ไม่มี ตำบล หรือ เมือง ไต ที่
กระบด ได้ ใจ แล้ว นั้น พอ จะ คง เป็น ที่ มั่น ของ กระบด ได้ ส่วน เมือง เด็ด
นั้น เยเนอราล วิดชน ได้ เข้า จับ ได้ กระบด แด ได้ เมือง คิน แต่ เดือน กุมภาพันธ์
ปี ก่อน.

ใน การ กระบด คราว นี้ ได้ กล่าว แล้ว ว่า พวก ชาวเมือง ที่
เป็น ทหาร เรียก ว่า ทหาร สะบอย นั้น พร้อม ใจ กัน กระทำ โดย จะ ทำลาย
อำนาจ อังกฤษ แต่ ก็ ยัง มี หัวหน้า แด เจ้า หน้า ทนบถ ขอตรง ต่อ อังกฤษ
คือ ชินเตีย มหาราชา เมืองกวาเตีย, เมืองฮอดการ์, พวกนิชม แด นอก
นั้นก็ ยังมี อยู่ อีก ได้ ช่วย อังกฤษ ใน การ ปราบ กระบด ครั้ง นี้ โดย เค็ม
กำลัง แล้ว ก็ ได้ นำ เหน็จ ราววัด โดย สสมควร แกะ ความ ชอบ ถ้วน ทวกัน.
กระษัตริย์ เมือง เด็ด ถูก ได้ ส่วน หา ว่า เป็น พวก กระบด ต่อ.
รัฐบาล อังกฤษ แด เป็น เชื้อ สาย ของ คิเมอร์ ประคณรมณ์ โมกต จึง ได้ ดง โทษ
เนรเทศ ส่ง ช้าม เมือง ไป ตาม คำ พิพากษา นั้น จึง ได้ เนรเทศ ไป อยู่ เมือง

คองกู (เมืองนี้เข้าใจว่า ตามหนังสือ ราชานิวาส เรียกว่าเมือง คองกู)
อยู่ในเมือง พิญ และเคยสิ้น พระชนม์ ณ ที่ นั้น.

การ จดแจ้ง เกิด ขึ้น ใน กองทัพบก เบงกอล นั้น เป็น เครื่อง พิสดาร ให้
เห็นว่า เมือง มา จาก บริษัท อินเดีย กอมปะนี รัฐบาลอินเดีย
จึง รายงานไป เจ้าที่ ประชุม ปาร์เลียมেন্ট ให้เลิก บริษัท อินเดีย
กอมปะนี เสีย แต่ วันที่ ๓ กันยายน ปี ๑๘๕๐ การ ปกครอง อินเดีย ขึ้น
ตรง ต่อ ประเทศ อังกฤษ.

ครั้นถึง บจุตศักราช ๑๘๕๔ เอ็ดวาร์ด เอเดน ได้ มา เปลี่ยน หมด อด แคนนิ่ง
เอ็ดวาร์ด เอเดน ได้ ปกครอง อินเดีย ตาม ระเบียบ การ ปกครอง ที่ แก่ ใจ ใหม่ ก่อ
ไป โดย ปกติ.

ครั้น จวน สิ้น ปี ๑๘๕๕ ก็ ถึง แก่ อภิจักรมณต์ เสีย เซอร์ ยอน ดอเรนซ์
ได้ มา แทน ท่าน ผู้ นี้ มีความ สามารถ รอบ รู้ แล ชำนาญ สรรพ กิจการ
แถม ขอบ ธรรมเนียม ใน อินเดีย มาก ได้ มา เป็น ใจ สรรอย แห่ง ประเทศ
อินเดีย ได้ ปกครอง รักษา ราชการ ด้วย ความ ปรีชา สามารถ แล
ระมัด ระวัง มิ ให้ มี การ ใด ผิด พลาด พดิ่ง จน ครบ เท่า เวลา ซึ่ง ภา ออก จาก
ตำแหน่ง ใน ปี ๑๘๓๐.

ระเบียบ การ ปกครอง อินเดีย ที่ จัด ให้ มี ปาร์เลียมেন্ট ขึ้น นั้น ถ้วน
แต่ ท่าน ที่ สำคัญ ขึ้น สูง ๆ ได้ เริ่ม ให้ เป็น ไป แล หมด อด มะโย ซึ่ง มา เปลี่ยน
เซอร์ ยอน ดอเรนซ์ นั้น ได้ รักษา การ แล ระเบียบ ให้ เรียบ ร้อย โดยใช้ ความ
พยายาม กระทำ อย่าง ยาก ยิ่ง น่า ควร ชม เป็น อัน มาก แต่ น่า เสียใจ ซึ่ง
มา พระอิน ด้ ต่ ทาง เสีย เมื่อ เขา ไป ตรวจ ที่ ชัง นัก โทษ ใน เกาะ

แอนดามัน
ปี ๑๖๓๕.

แล้ว ถูก ผู้ร้าย ตอม ข่า คาย เสีย เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์

หอดูด โนทบรุก ได้ มา แทน ค่อย ไป   ประเทศ อินเดีย นั้น เป็น ภูมิ
ประเทศ ซึ่ง อาจ เกิด ผล ประโยชน์ มาก   ถ้า จะ จัด ได้ โดย เรียบร้อย
ครั้น ถึง ปี ๑๖๓๖ ก็ เกิด ทุพภิกขภัย ชน อีก   ราษฎร ได้รับ ความ เดือดร้อน
อดอยาก มาก   เซอร์ยอร์ชแคมป์เบล เป็น รอง ใจ สรอย   ได้ ช่วย
เหลือ ใน คราว เกิด ทุพภิกขภัย เมื่อ ปี ๑๖๓๖ มาก ก็ สุด.

ระหว่าง ตรีศ ฝรั่งเศส ปี ๑๖๓๗ กับ เดือน ใน ต้น ปี ใหม่ ปี ๑๖๓๘ ปรีนซ์
ออฟเวสต์ มกุฎราชกุมาร อังกฤษ (พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๗ เดียวกัน) ได้
เสด็จ มา ประพาศ ประเทศ อินเดีย   การที่ เสด็จ มา ประพาศ คราว นั้น นับ เหนือ
อยู่ใน อภิลักขิต มงคล สมัย อย่าง หนึ่ง   เมื่อ มกุฎราชกุมาร เสด็จ กลับ จาก
อินเดีย   ได้ มี พระ ราชนัดดา ถึง หอดูด โนทบรุก   สม เหย การงาน
แต่ ความ เจริญ เรียบร้อย แห่ง ประเทศ อันใหญ่ ไพศาล ซึ่ง เป็น พระ ราชา อาณา
จักร ของ สมเด็จพระนางเจ้า.

แล้ว หอดูด ไคค่อน ได้ มา แทน หอดูด โนทบรุก   ขณะ นั้น สมเด็จพระนางเจ้า
ประเทศ อังกฤษ   ได้ ทรง เลื่อน ชน เป็น เอ็มเปร์ส แห่ง ประเทศ
อินเดีย.

